

Program Specjalistycznego kursu „Formacja formatorów”
(*Specialized course "Formation of Formators" for the formators in Major Seminaries*)

Nazwa: Kurs „Formacja formatorów”
Specialized course "Formation of Formators"

Cele kursu doskonalącego:

Celem kursu jest podniesienie profesjonalizmu osób pracujących w formacji kapłańskiej w wyższych seminariach duchownych poza Polską, w szczególności w Afryce.

Adresaci:

Kurs jest kierowany do formatorów i kandydatów na formatorów w seminariach duchownych poza Polską, dlatego też prowadzony będzie po angielsku.

Program kursu:

Klasyczny podział formacji seminaryjnej obejmuje cztery wymiary: formację ludzką, duchową, intelektualną i pastoralną. Ponieważ słuchaczami kursu są już studenci i absolwenci specjalistycznych studiów teologicznych, więc niniejszy kurs obejmuje trzy pozostałe wymiary formacji, tzn. formację ludzką, duchową i pastoralną.

Kurs prowadzony jest przez Wydział Teologiczny UKSW. Obejmuje trzy specjalistyczne moduły tematyczne: formacja ludzka, formacja duchowa i formacja pastoralna. Ukierunkowany jest na zdobycie wiedzy i umiejętności praktycznych zgodnie ze wskazaniem najnowszych dokumentów Kościoła, w szczególności:

- Drugi Sobór Watykański, Dekret o formacji kapłańskiej *Optatam totius* (28.10.1965).
- Jan Paweł II, Posynodalna adhortacja apostolska *Pastores dabo vobis* (25.03.1992),
- Jan Paweł II, Posynodalna adhortacja apostolska *Via Consecrata* (25.03.1996),
- Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dar powołania do kapłaństwa. Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis* (08.12.2016),

Istotną częścią każdego modułu będą ćwiczenia (warsztaty) podczas których kursanci prowadzeni przez formatorów z doświadczeniem w seminariach międzynarodowych będą mieli okazję wypróbowania swych umiejętności w praktyce.

Łączny wymiar godzinowy kursu:

2 semestry, 90 godzin dydaktycznych
Nakład łączny pracy uczestnika: 6 ECTS

Warunkiem otrzymania zaświadczenia o ukończeniu kursu jest zaliczenie wszystkich modułów.

Efekty uczenia się

a. Wiedza

Po ukończeniu kursu absolwent:

- posiada wiedzę z zakresu aktualnego nauczania Magisterium na temat formacji ludzkiej, duchowej i pastoralnej,
- zna podstawowe reguły życia we wspólnocie seminaryjnej,
- zna proces rozwoju życia duchowego na poszczególnych jego etapach,
- posiada wiedzę dotyczącą zasadniczych treści teologii powołania,
- rozumie istotne powiązania przeżywania wiary w wymiarze indywidualnym i wspólnotowym,

- rozumie główne procesy związane z funkcjonowaniem grup i instytucji kościelnych,
- zna podstawowe zasady dotyczące procesów związanych z przekazem treści religijnych .

b. Umiejętności

Po ukończeniu kursu absolwent:

- potrafi krytycznie ocenić etap i stan rozwoju powołania wychowanków,
- posiada umiejętność krytycznej obserwacji, analizy i wyciągnięcia wniosków z obserwacji życia religijnego własnego i wychowanków,
- posiada zdolność aktywnego i twórczego uczestnictwa w procesie formacyjnym,
- potrafi wykorzystywać swoją wiedzę i doświadczenie w procesie formacyjnym,
- posiada umiejętność rozeznawania i określania specyfiki powołania,
- potrafi obserwować i interpretować procesy religijne oraz zastosować ich znajomość do sytuacji społecznych i rodzinnych.

c. Kompetencje społeczne

Po ukończeniu kursu absolwent:

- potrafi samodzielnie przygotować i stworzyć środowisko formacyjne zarówno na gruncie seminarium, jak i w wymiarze ogólnoklejskim,
- rozumie potrzebę pogłębiania wiary przez całe życie,
- docenia znaczenie postaw religijnych dla utrzymania i rozwoju prawidłowych więzi społecznych,
- pracuje w grupie, przyjmując różne w niej role,
- dostrzega problemy religijne związane z życiem własnym i cudzym, poszukuje optymalnych rozwiązań,
- jest świadomy istnienia religijnego wymiaru w działaniach instytucji społecznych i politycznych,
- jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w kontaktach z osobami o innych przekonaniach.

MODUŁY

MODUŁ I – FORMACJA LUDZKA

Liczba godzin: 30 godzin dydaktycznych

Forma zajęć: wykład i konwersatorium

Sposób zaliczenia: aktywność na zajęciach (prezentacje) i kolokwium końcowe

ANTROPOLOGIA POWOŁANIA:

1. Cechy naturalne w relacji do kapłaństwa: talenty, zdolności, predyspozycje.
2. „Ja indywidualne” – określenie własnej tożsamości (charakter, osobowość).
3. „Ja relacyjne” – życie wspólnotowe: dom, rodzina, szkoła, relacje przed seminarium.

EKLEZJOLOGIA POWOŁANIA:

1. Kościół – wymiar nadprzyrodzony oraz ludzki, miejsce i rola we wspólnocie Kościoła.
2. Seminarium – specyfika środowiska, wpływ na kształt i obraz człowieczeństwa.
3. Wspólnota prezbiterów: relacja do przełożonych, współbraci oraz laikatu.

PSYCHOLOGIA POWOŁANIA:

1. Płciowość jako dar – formacja do czystości i celibatu.
2. Dojrzałość emocjonalna – nazwanie emocji, posługiwanie się emocjami na drodze rozwoju.
3. Wolność i odpowiedzialność – dojrzały i świadomy wybór w oparciu o wartości i formację sumienia.
4. Rozwiązywanie sytuacji konfliktowych.
5. Odpoczynek i rekreacja.

MODUŁ II – FORMACJA DUCHOWA

Liczba godzin: 30 godzin dydaktycznych

Forma zajęć: wykład i konwersatorium

Sposób zaliczenia: aktywność na zajęciach (prezentacje) i kolokwium końcowe

TEOLOGIA POWOŁANIA:

1. Powszechne powołanie do świętości i drogi szczegółowe: kapłaństwo, małżeństwo, życie konsekrowane, duchowość laikatu
2. Powołanie do kapłaństwa: istota i natura, znaki powołania, kryteria rozeznania. Błędne kierunki i motywy
3. Charyzmat kapłaństwa – cechy charakterystyczne w relacji do innych powołań szczegółowych.

DYNAMIKA ROZWOJU DUCHOWEGO:

1. Etapy rozwoju życia duchowego – w relacji do etapów rozwoju psychicznego oraz fizycznego
2. Kreatywność łaski oraz rozwój cnót teologalnych i moralnych, rozwój darów Ducha Świętego. Życie radami ewangelicznymi.
3. Duchowość indywidualna oraz duchowość wspólnoty prezbiterów i całego Kościoła.
4. Zagrożenia w życiu duchowym: indywidualizm, subiektywizm, oziębłość, formalizm i laksyzm, „herezja akcji”, synkretyzm duchowości.

ŚRODKI ROZWOJU POWOŁANIA:

1. *Lectio Divina* – życie słowem Bożym – wprowadzenie.
2. Duchowość sakramentalna – szczególne znaczenie Eucharystii.
3. Towarzystwo indywidualne oraz wspólnotowe, sakrament pokuty oraz kierownictwo duchowe (cechy kierownictwa duchowego, przymioty kierownika, powinności penitenta).
4. Modlitwa: istota, rodzaje, praktyka – szczególna rola modlitwy myślniej. Wprowadzenie w różnorodność jej praktyki.

MODUŁ III – FORMACJA PASTORALNA

Liczba godzin: 30 godzin dydaktycznych

Forma zajęć: wykład i konwersatorium

Sposób zaliczenia: aktywność na zajęciach (prezentacje) i kolokwium końcowe

EKLEZJOLOGIA PASTORALNA:

1. Relacja Kościoła do świata – uczestnictwo Kościoła w rozwoju świata, obecność Kościoła w życiu kulturalnym, gospodarczym, społecznym i politycznym.
2. Rozeznawanie znaków czasu i ich interpretacja w duchu Ewangelii.
3. Specyfika działań duszpasterskich wynikająca z historii, tradycji oraz kultury.

AREOPAGI PASTORALNE:

1. Zaangażowanie duszpasterskie jako owoc radykalnego pójścia za Chrystusem.
2. Kluczowa rola duszpasterstwa małżeństw i rodzin w kontekście cywilizacyjnych zagrożeń.
3. Otwartość na kreatywne działanie Ducha Świętego w Kościele – grupy, ruchy, stowarzyszenia.
4. Działania pastoralne wobec trendów sekularyzacyjnych.

WYZWANIA PASTORALNE I MISYJNE:

1. Misyjna oraz misjonarska otwartość kapłana.
2. Rola komunikacji społecznej w dziele ewangelizacji.
3. Zaangażowanie w pracę apostołską wobec osób wykluczonych.
4. Apostolskie działanie w kontekście ekumenicznym i dialogu międzyreligijnego.